

данашњих Грбовића са светом из села и околине. Данас су куће Грбовића пуне мушког подмлатка и желети је, да, ако не могу истаћи се на површину, на којој су стајали њихови претци, бар да оживе традиције и унесу новине у своје домове.¹

Љуб. Павловић.

ПРИРОДЊАЧКЕ БЕЛЕШКЕ О ВАРДАРСКОЈ СРБИЈИ.

РАСПРОСТРАЊЕЊЕ ШУМА У ОСЛОБОЂЕНИМ ОБЛАСТИМА СРБИЈЕ
(СА ЈЕДНОМ КАРТОМ У ПРИЛОГУ)

Шуме у ослобођеним областима Србије сачињавају ове групе формација:

- 1) *лиснатје шуме* са овим формацијама:
  - а) букове шуме,
  - б) храстове шуме,
  - в) мешовите букове и храстове шуме, са којима су измешане и остале врсте лишћара;
- 2) *четинастје шуме* са овим формацијама:
  - а) смрчеве шуме,
  - б) јелове шуме,
  - в) борове шуме,
  - г) мешовите јелове и смрчеве шуме, и
  - д) мешовите јелове, смрчеве и борове шуме.

По врсти дрвета највише је распрострањена буква (*Fagus silvatica*), храст (*Quercus sessiliflora i pedunculata*) и цер (*Quercus Cerris*), а по том четинари и остале врсте дрвећа.

По окуларној оцени (и уз припомоћ ђенералштабне карте

¹ У рукописима митрополита Михаила, који се чувају у Државној Архиви у Београду, налази се на једном обичном парчету хартије, исписан непознатом руком, следећи запис: „Оборкнезови из куће Грбовића из Мратишића ови су: Симо Грбовић, умро 1710. године, Никола Грбовић, умро 1804. године, Прото Стеван Грбовић, умро 1805. године, Милован Грбовић, умро 1811. године, Радован Грбовић, умро 1825. године, Лука Грбовић, умро 1854. године“. Откуда је дошао овај запис у хартије митрополита Михаила и колико му треба вере поклонити не знамо. Ми га овде саопштавамо колико ради груписања података о породици Грбовића, толико и ради тога што у њему има неких одступања од излагања г. Љ. Павловића, која не би требало да остану непроверена.
Уредништво.

У овом запису има нетачности. Прота Стеван умро је 1803. год. Ова је година записана по забелешци попа Теодосија, његовог сопароха, родом из Робаја. Она је и данас на старом јеванђељу цркве крчмарске. Кнез Радован је умро 1814. год. а не 1825. У другом устанку с кнезом Милошем виђа се свуда кнез Лука, докле је његов отац вечни сан боравио. На сву прилику умро је од колере и споменик је уништен. За кнеза Симу, умрлог 1710. год. не зна се. На сву прилику биће онај рано преминули унук старог Грба, брат кнеза Николе.
Љ. П.

размер 1 : 150.000) може имати око 160.000—200.000 хектара под ситном буковом и храстовом, већином изданачком шумом; под крупном буковом и храстовом шумом (од 50—100 и више година) биће око 60.000—70.000 хектара, а под четинастом шумом (бор, јела и смрча) око 16.000—20.000 већином зреле шуме.

Према томе целокупан приближан ареал под шумом износи око 250.000—300.000 хектара.

По богатству шума на прво место долази предео између Битоља и Кавадараца, на коме се пружају *Мориховске Планине*. То је у исто време и најбогатији предео четинастом шумом, коју у главном сачињава одрасла црна боровина (*Pinus austriaca*), са мање буковине и храстовине.

Други већи шумски комплекс јесте *Планина Малеш* која заузима простор између Пехчева, Берова, Ратова и нове српско-бугарске границе. Малеш је обрастао највећим делом буковом шумом, а у мањој мери и боровом шумом средње старости.

У продужењу Малеша налази се *Пљачкавица Планина*, која је највећим делом обраста ситном, изданачком буковом и храстовом, а само један мањи део одраслом буквом шумом.

Осеговске Планине, *Козјак*, *Карадаг*, *Буковиж* (испод Љуботена), *Језерска Планина*, *Хум Планина* и *Илинске Планине* јесу повећи шумски комплекси обрастли одраслом буковом и храстовином. *Мојштирска шума* и шума села *Драге*, као и *Планина Злаћар* још су једини већи шумски комплекси обрастли четинастом шумом. Сви остали шумски комплекси обрастли су ситном изданачком буковом и храстовом шумом.

Величина и положај појединих шумских комплекса види се из приложене шумске карте.

Д-р. П. Ђорђевић.

ТОПОГРАФСKE И ЕТНОГРАФСKE БЕЛЕШКЕ О ВАРДАРСКОЈ СРБИЈИ.

БЕЛЕШКЕ О МЕСТИМА И СТАНОВНИШТВУ ПО КОСОВУ И ДРЕНИЦИ.

1. *Вучиџир* је у горњем крају Косова, удаљен 15 км. од Митровице, а 25 км. од Приштине. На десној је обали Ситнице и на особито лепом положају: на последњим изданцима копаоничких коса, које се губе у Косову. Околина је веома питома, плодна и богата. Сама варош је потпуно турског типа и уређења. Становника има око 8000. У већини су Арнаути, па Срби. Правих Турака је веома мало, ма да и сви Арнаути себе називају Турцима. — Баве се о трговини и земљорадњи и обоје је напредно и развијено.